

PROVOLÁNÍ KULTURNÍ RADY K ČESKÉMU HUDEBNÍMU MÁJI

ČESKÝ HUDEBNÍ MÁJ
A PRAHA

„V HUDBĚ ŽIVOT ČECHŮ“

Bedřich Smetana, dne 16. května 1868

Láska k hudbě je z nejkrásnějších vlastností našeho národa. Odedávna slynyly české země jako domov nadšených a dovedných hudebníků. Tato tradice vyvěrá z vrozené hudebnosti našeho lidu, jež byla podněcována a posilována velikými díly zesnulých tvůrců a pokračuje v tvorbě současných skladatelů. Světový význam naší hudby vytvořili velcí skladatelé a umělci výkonní. V lidové písni a hudbě vydala česká tvořivost nejbohatší plody, které jsou ozdobou a pýchou naší kultury národní.

Je povinností našeho národa, aby s láskou ocenil velký mravní a umělecký význam české hudby a písně, přilnul k ní celou duší a odvděčil se jí za její krásu všestrannou péčí o další rozkvět. Národní souručenství spolu s Kulturní radou N. S. při Národní radě české, uvědomujíc si tuto povinnost, rozhodlo se věnovati měsíc květen české hudbě, písni a propagaci hudební výchovy.

Celonárodní kulturní akce „Český hudební máj“ bude oslavou české hudby a zpěvu a východiskem k jejich dalšímu rozkvětu. České hudbě a písni otevřeme svá srdce a pokloníme se hudebnímu umění, jež šířilo známost naší kultury a našeho národa v celém světě.

Obracíme se s důvěrou na všechna hudební a pěvecká sdružení, na složky Národního souručenství, na místní, městské a okresní osvětové sbory a na všechny organizace kulturní v městech i na venkově s výzvou, aby se sdružily k spolupráci na přípravě podniků „Českého hudebního máje“. Necht' není města a vesnice, kde by v měsíci květnu nebyl uspořádán alespoň jeden koncert hudební anebo večer lidové písně, pěvecká soutěž mládeže nebo hudební výstava.

Český hudební máj chce také propagovati zařízení, která přispějí k rozšíření a prohloubení hudební výchovy. Proto budeme – kde jich není – zakládati hudební školy, hudební sbory veřejných knihoven, žákovské orchestry, pěvecké spolky i kroužky a rozšiřovati dobrou literaturu.

Zdar „Českého hudebního máje“ bude nejen velkým kulturním činem národa, ale také velkou a dnes zvláště potřebnou službou pro naše skladatele, výkonné umělce, a pro ty, kdo pro hudbu pracují.

Národní divadlo, stánek nejvyššího umění, postavil český národ Sobě, v Českém hudebním máji dá své umění opět Sobě. Svou píseň lidovou i umělou, svou českou hudbu.

Měsíc květen je spjat s českou hudbou nejen smavým kouzlem kvetoucího jara, nýbrž i přímo vznesenou památkou hudebních tvůrců Bedřicha Smetany, Pavla Křížkovského, Antonína Dvořáka a Josefa Suka, kteří od nás v květnových dnech navždy odešli. Když je příroda nejpůsobivější, s novou vroucností si zpřítomňujeme ideál Smetanův a s novým nadšením nasloucháme všeteckému hlasu jeho útěšné hudby. Jako prameny živé vody prýští česká hudba z tajemných hlubin a zdrojů národní duše. Uchvatnou krásou sladké zpěvnosti a hřejivým poselstvím radosti, vzletu a víry povznáší a jednotí národ. Jednotitelská touha a síla je znakem i výsadou české hudby. Tu sílu měly již před stáletími naše psátelné písně, tu sílu čerpá národ ze skladeb Smetanových, Dvořákových a hledá ji v každém svém novém hudebním díle. Je-li duše českého člověka jasná a souladná, je taková i česká hudba. Velcí její mistři nejen zpívají o družnosti, kráse a lásce, ale též smutek, bolest, zoufalství a vzdor rozvádějí v souzvuk a končí smírem. Je to nadosobní postoj, jímž český skladatel předobstatiňuje své vzněty, je to mravní řád, jímž jeho tvorbu váže vědomí národní pospolitosti.

Český národ, jehož kmeny vytvořily nejvzácnější poklad lidových písní, dávno si již uvědomil své bytostné vztahy k české hudbě. Ví, že v něze i bouří jejich tónů je ztájen nejvášnivější ohlas jeho duchovních tužeb, že v její strhující kráse se zjevuje sám genius Vlasti. Proto český národ hudbu miluje a v osudových chvílích jí manifestuje svoji lásku.

Je přirozené, že hlavní město Praha, historické středisko české hudební tvorby i českého hudebního života, bude také ohniskem Českého hudebního máje. Z množství podniků, které Kulturní rada přichystala, je velká část soustředěna do Prahy, takže nebude téměř dne bez koncertu, operního představení a duchovní hudby chrámové. Na programu pražských podniků jsou nejen proslulá díla našich klasiků, ale i četné skladby umělců současných, neboť Český hudební máj není obrácen k minulosti, nýbrž především k živé hudbě, která jímá srdce národa, k hudbě, která obrazí slavnou tradici české tvorby v osudových zkouškách přítomnosti.

Zdar Českému hudebnímu máji!

Primátor hlav. města Prahy
JUDr. Otakar KLAPKA

ČESKÝ HUDEBNÍ MÁJ.

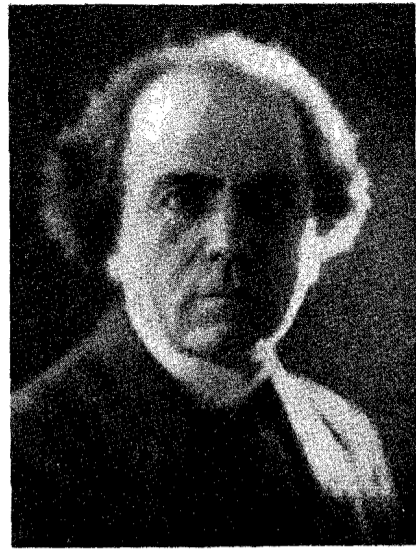
Josef Bartoš v Nár. práci

„Český hudební máj“ poskytuje nám vhodnou příležitost, abychom se zamyslili nad českou hudbou, nad jejími osudy, nad jejím významem v celé české kultuře. Aniž člověk chtěl něco ubírat ostatním uměním u nás, přece jen si v této chvíli připomene, že česká hudba měla snad nejpozoruhodnější a nejpodivuhodnější vývoj z nich ze všech a dopíjala se mezi nimi také nejvyšších met. Je hluboká a je všestranná, je sladká a je kouzelná; zahrnuje v sobě všechny pomyslné útvary od nejjednodušších až po nejsložitější. Má hodnoty opravdu světové a při tom všem zůstává ryze českou. Má svůj svérázný tón, po němž ji rozeznáváme okamžitě od hudeb všech ostatních národů. Přichycovala se, je pravda, k uměním jiných kulturních zemí evropských, hledajíc a nalézajíc tu svůj inspirační vznět; ale v tom byla její síla. Neboť přesto a tomu na vzdory zůstávala vždy svou, zůstávala hudbou národa právě pro hudbu nad jiné vnímavého a nad jiné nadaného národa, který právě tímto výrazovým prostředkem měl světu říci něco zvlášť podstatného.

A to českou hudbu neobzíráme dnes ještě v celém jejím toku a v celé její plnosti. Den ode dne jako bychom odkrývali některé z jejích tajemství, jako bychom se přesvědčovali o tom, že ještě dlouho bude trvat, nežli ji přehlédneme v celém jejím vývoji. Kolik práce bude třeba ještě vykonati, nežli tu dospějeme ke konečnému cíli! Vždyť celá nová století přiřadili jsme teprve v posledních dobách k tomu, co jsme již znali! Jak dlouho trvalo, nežli jsme se, byť i jen povšechně, orientovali po hlavních zjevech české hudby renesanční, barokové, období předklasického a klasického! Ještě nemáme ani řádné soupisy našich zámeckých, klášterních, chrámových i spolkových archivů; jak chceme potom tvrditi, že jsme u konce se svým výzkumem? A co by nám bylo platno, i kdybychom tyto soupisy měli, kdyby nám zůstávala utajena vlastní umělecká krása těchto výtvorů bez živého provedení? Práce vědecká musí tu jíti ruku v ruce vždy s prací uměleckou. Tak, jak tomu bylo v případě českých posvátných her velkonočních: aby se naší staré hudby zmocňovaly jemné ruce, které by dovedly vynést na den-

MILOSLAV HÝSEK,
předseda Kulturní rady.

JAN KUBELÍK,
místopředseda Kulturní rady.

PROJEV PŘEDSEDY KULT. RADY PROF. DR. MIL. HÝSKA PŘI ZAHAJOVACÍM KONCERTU ČES. HUDEBNÍHO MÁJE.

Právě před sto lety vyšel v Květech básnický text prostého venkovského kněze-spisovatele Jana z Hvězdy, který se později ve zhudebnění Bedřicha Smetany stal jásavou apotheosou písně české. Vznikl z čistého nadšení doby předbřeznové, která cestu k duši národa hledala a její nejosobitější výraz našla v písni lidové, v písni, jež už mladému Janu Kolářovi byla svědectvím kulturní vyspělosti našich nejšířších vrstev: „Že vzdělanosti nemá náš lid? Aj, vy musíte lidu zpívati, nám pje lid!“ S neznámými původci těchto básnických a hudebních skvostů, jež právě tehdy z venkovských ústraní na plné světlo boží v celých stovkách po Čelakovském vynášeli jeho sběratelští pokračovatelé, začali zároveň soutěžit a do ušlechtilého tohoto zápasu vkládali všechnu horoucnost svých srdcí vlastenečtí básníci a skladatelé, jejichž nejedna píseň uměla se časem také stala majetkem celonárodním; vždyť mezi nimi byli také autoři naší národní hymny „Kde domov můj“. Škroup se už pokusil o českou operu, ale naše poměry ještě nestačily na její rozvoj, a tak to byla stále a ještě dlouho píseň, co v hudební oblasti uvědomělého českství nově tvořil a měl národ: „Píseň česká sladce znívá, v chrámu Páně když se zpívá; píseň česká sladce znívá, dívka když o lásce zpívá; píseň česká libě znívá, když společně se zazpívá; píseň česká srdce jímá, brzy proudí, brzy hřímá, někdy lahodou oplývá, jindy žalem se odívá, nejvřejeji ale zpívá, lásku k vlasti když rozhřívá.“ Dnes, sto let po napsání těchto vroucích veršů, které vyslovily, co cítil český člověk tehdejší doby, slova jejich nepozbyla pranic na své pravdivosti; změnilo se jen to, že co tenkrát platilo o české písni, dnes můžeme říci o celé české hudbě. Máme pořád svou píseň; píseň lidovou, jenže její nebřeberné a stále ještě objevované bohatství už nečítá na pouhé stovky, nýbrž na celé tisíce; a píseň umělou, jednohlasou i sborovou, ale ta dávno překonala primitivnost tehdejších počátků a rozvila se do plné krásy, jak ji jen může vysnit nejpožehnanější hudební nadání. Ale co všechno vedle písně máme teď v hudbě po těch sto letech! Všechno, co v hudebním světě vůbec lze vytvořit, díla nejvyššího uměleckého zaměření, největšího melodického bohatství, nejrozmanitějších forem a nejdokonalejší techniky, celé moře nejpopojnějších tónů, v nichž jásá, zpívá, zápasí, modlí se, trpí, raněna klesá a zase vůh vzlétá a do nejbzdálenější budoucnosti svou víru volá česká duše.

OTAKAR ŠOUREK,
předseda IX. sekce Kulturní rady.

EMIL AXMAN,
místopředseda IX. sekce Kulturní rady.

Máme Smetanu, Dvořáka, Blodka, Fibicha, Janáčka, Foerstra, Nováka, Suka a řadu jejich Bohem nadaných druhů a pokračovatelů, kteří znovu a znovu zpívají slávu Života, věčnou píseň lásky a zrození krásy v zemi, kde „ze strun vane proud písní jak vítr prvotní země nad únavou duší“. Národ lidové písně se stal národem Smetanovým. Tehdy před sto lety oddaný dělník české věci Josef Kajetán Tyl nad skývou suchého chleba se odvážil snít smělou ilusi, jak české umění dobývá starých uměleckých center Evropy: jeho český skladatel z Pouti českých umělců zvítězil i v Paříži a Londýně. Tylův sen se stal skutečností: Antonín Dvořák pronikl i za moře, není snad v celém světě místa, kam by na svých houslích nebyl Jan Kubelík zanesl slávu české hudby, celá Evropa poznala mistrovství Českého kvarteta a našich těles pěveckých. Kam kdysi vedle českých šumařů pronikali jen jedinci českého jména původu, ztrácejíce své češství, tam všude už zazářily české barvy z našeho hudebního umění nejvyššího. V lidové písni o svém životě, o jeho radostech a starostech promluvila duše lidu; v naší nové hudbě o svém osudu na pouti k absolutnu mluví duše celého národa.

Nemám oprávnění a ani odborných znalostí, abych směl oceňovat bohatý náš přínos do hudby světové, ale tolik snad smím říci, že nemohlo být jinak u národa, jehož prvními hudebními projevy jsou starobylé chorály, vyrostlé z našeho národního osudu pod zorným úhlem věčnosti: v nich národ prosil Boha za smilování dědice české země, aby nedal zahynouti, a věřili; že v jeho jméně, boží bojovník, bude mít sílu, aby zvítězil. Jak mohutný výraz, s něhož dávné velebnosti neseřely ani věky, našel český člověk pro svou náboženskou a národní úzkost i pro svou pevnou víru! Jak tento výraz novým a novým prožíváním dovedl vtělit svou historii! Jen úsilí o hodnoty vrcholné může lidského ducha okřídlit k tvůrčím činům; naše nejstarší chorály takovými činy jsou. A je jimi mnoho z naší staré písně a hudby; náš národ se vždycky snažil o hodnoty vrcholné. Už Štítňý nejvyšší krásu hledal v Bohu; a k Bohu směřovala velká část naší staré písně, Boha v mystickém opojení prožívala mnohostranná hudba barokní, kterou v její plné kráse teprve naše doba objevila a objevuje. Neztráceli jsme se ovšem jen v inspiraci náboženské; český člověk miloval také zemi a její dary, zpíval o nich, zejména o lásce, hudební život na našich zámcích spojoval naši hudbu s cizím pokrokem, ale, a o to jde: ani v hudbě se u nás nikdy nezapomínalo na její zdroje nejčistší, na prameny Absolutna, na mámi-
vost dále, na dobytí výšin, na proniknutí do propastných hloubek,

ní světlo její uměleckou podobu. Tak si dnes především živě uvědomujeme, že to, čím dnes hudebně žijeme, je pouhý nepatrný úsek toho, co u nás v tomto oboru bylo vytvořeno. Jen pozvolna začleňujeme úsek po úseku do svého zorného pole, ale víme, že nám chybí ještě přemnohé k celkovému přehledu. Avšak nevadí: vždyť i to, z čeho se těšíme, je velkolepé. Je to především hudba Smetanova a hudba posmetanovská. Bylo by velikou chybou, kdyby naše širší obecenstvo svůj umělecký zájem omezovalo jen na určitá díla, jemu zvláště milá a drahá (na příklad na Smetanovu Prodanou nevěstu) a kdyby opomíjelo všecko ostatní. Musíme mít zájem o všecko, co u nás bylo vytvořeno, a hlavně o to, co se rodí, co u nás vzniká v přítomnosti. Po té stránce všeobecný zájem až nebezpečně v posledních dobách ochabl. Musíme žít pevnou věrou, že naše hudba má pevné kořeny a pevnou tradici a že už tato tradice je nám nejlepší zárukou, že se udrží jen to, co je silné a že v propast nepaměti klesne, čemu tyto nezbytné podmínky chybějí. Musí si toho býti vědom i umělec tvůrčí i reprodukcni i prostý hudební vnímatel. K dalšímu rozvoji české hudby potřebujeme nezbytně těchto tří rozhodných uměleckých činitelů. Umělec, o tom nemůže být pochybnosti, ušetří nám i v budoucnosti Prozřetelnost, neboť není myslitelné, že by národ tak hudebně zdatný, jakým jsme, právě hudebně přestal se kdy rozvíjeti; umělec reprodukcni i receptivní obecenstvo musíme si však soustavně vychovávat sami. Vytvořili jsme si veliké instituce hudební: opery, symfonické orchestry, pěvecká sdružení světové úrovně; musíme si je nejen udržeti, ale musíme je i stále zdokonalovati. Musíme soustavně připravovati svou hudební budoucnost výchovou dirigentů a sbormistrů. Nedělo se to vždy tak, jak by se to dít mělo. Naši mladí umělci neměli vždy na růžích ustláno, nevycházelo se jim dosti vstříc. Mladý umělec musí svou skladbu poznati z živého poslechu, on nesmí pracovati jen pro svůj psací stůl. A vedle Prahy a těch několika málo kulturních českých a moravských měst, kde se slyší hodnotná hudba, musíme v budoucnosti vytvořiti souvislé hudební zázemí, kde by naši lidé po hudbě toužící neusychali nedostatkem hudby, nýbrž rozvíjeli se bohatstvím jejích štědrých darů.

Strůjci *Českého hudebního máje* zasvětili květnové dny živé hudbě, která bude zpívat, zvučet, hřimět éterem, koncertními síněmi, divadly a chrámy. To je strava sluchu a srdce. Nezapomněli však ani na stravu zraku a ducha: na hudební výstavy. České hudební archivy úzkostlivě opatrují poklady nesmírné ceny: rukopisy a prvotisky skladeb, v mnoha případech unikáty jakoby zázrakem před zkázou zachráněné a dochované. V blahých dnech Českého hudebního máje otevrou klášterní a musejní archivy své schrány a formou přehledných výstav seznámí veřejnost s jedinečnými skvosty. Na Strahově, ve Smetanově museu, v Ústřední knihovně a v Národním museu budeme mít vábnou příležitost poznati dokumenty české hudební kultury z dávných století i nedaleké minulosti. Na hlavu potírají smutnou legendu o staletém spánku národa. Jsou památkem, na němž je ohnivým písmem vepsáno, že genius našeho národa vlál a žil.

Na výstavbách ve *Smetanově museu* a v *Ústřední knihovně* s novým obdivem se ponoříme v památky na život, tvorbu a práci obou klasických tvůrců české hudby — Bedřicha Smetany a Antonína Dvořáka. Dvě košaté lípy, které pokolení za pokolením vidí růsti výš a výše a v jejichž stínu zdánlivě se ztrácejí osobnosti menší. Avšak pojďme na výstavu hudby do Národního musea a vstupme pantheonem do síně, kde v šedesáti vitrinách jest jakoby fyzicky ztělesněna hudební snaha a vývojová linie XVIII. a XIX. věku. Začneme u velkolepých kancionálů *Capella regia* (1693) od Václava Karla Holana Rovenského a postupujme, naklánějíce se nad dávnými tisky, omšelými rukopisy a zdobným písmem (s patinou zašlých dob) podél skupiny vitrin, z nichž k nám hovoří zbožnost českého lidu jako inspirátorka Jana Josefa Božana, Česlava Vaňury, J. D. Zelenky, B. M. Černohorského (unikátem slavného motetta *Laodetur Jesus Christus*), Jana Zacha, Fr. Tůmy, Jos. F. Segra, J. A. Selinga, Vikt. a Fr. Brixio, Jer. Haury, Ig. Haase, Er. Pojty, Ant. Fibicha,

na píseň *Nekonečna*. Nad českou zemi se v naší hudbě vždy klenulo nebe; čím hlouběji její kořeny tkvěly v rodné půdě, tím výše k slunci se vzpínaly její květy.

A česká hudba nikdy nebyla výsadou jen jedné, vznešené vrstvy národa, byla naopak vždy majetkem národa celého, jeho vrstev nejširších. Náš lid chtěl zpívat a zpíval; od počátku uctíval Boha zpěvem, že mu to bylo až zakazováno. Zákazy nepomohly, potřeba zpěvu a hudby byla v naší bytosti. A tak služba Bohu celým životem a v něm také zpěvem je příznačný rys české reformace, jak o tom svědčí řada kancionálů zejména bratrských; aby náboženská píseň byla co nejdokonalejší, Jan Blahoslav se dokonce zabýval hudební teorií. Barokní hudba, služba Bohu, byla přední školou umělecké výchovy lidí; z ní, v chrámech, prostý český člověk poznával, co je to nejvyšší krása. Vděčně vzpomínáme a vždy budeme vzpomínati na generace skromných regenschori pražských i venkovských, kteří beznárodně, nekonečně odměňováni svými tvůrčími prožitky, byli rozsevači této nejvyšší krásy, jež osvobozovala, jak osvobozuje každé opravdové umění, z prachu všednosti a rmutu dne a dává pocit svobody a věčnosti; jak by z jejich zrn nebyla vyrostla nádhera naší hudební kultury, v jejímž prostředí se cítil doma Mozart a jež tolika nedocenenými mistry zúrodnila hudební život celé Evropy! Vzpomeňme na náhodského Jiráskova učitele Podhajského ze „Dvora vévodského“, na jásavé tenorové sólo tříkrálového „Už jedou! Už jedou!“ Na učitelské muzikanty Raisovy a Baarovy — co znamenala hudba pro naše národní počátky a jak chudý a smutný by býval náš život bez ní a bez lidové písně! Ano, i bez lidové písně, jež učarovala našim romantikům i starému vlasteneckému šlechtici Jeníkovi z Bratřic, aby se stala zdrojem nové víry a nových sil k dalšímu životu. Rostly jako polní kvítí, prosté, nehledané a přece krásné; rostly ze všeho, co náš lid žil, z plnosti nadání, z životní tíhy, z rozmarného okamžiku, jako ta Barlina písnička, o jejímž vzniku vypravuje Kristla z „Babičky“ cestou z Božího těla. Bůh nás měl rád, že nám dal lidové písně v dobách nejtěžších; jimi se zachraňoval národ, který v nich hledal úlevu. Ta naše písnička česká nás provázela všude; nedala podlehnouti žalu, vracela životu, činila jej krásným. Jejím svérázem se obrodilo naše básnictví a po něm i naše hudba, a co ta z ní dovedla udělat, jak do ní vniknout, do jejího ducha a k jejím kořenům, aby tvůrčí síla největších našich mistrů v ní nacházela vždy nový zdroj ryze české, ryze domácí inspirace! Křížkovský, Smetana, Dvořák, Janáček, Novák, Zich a jiní a jiní až k nejmladším skladatelům svým dílem tak novým a tak svérázným jsou s ní spojeni v tajemných hlubinách své bytosti; požehnané výboje cizích mistrů, jež dali naší hudbě tolik plodných podnětů, ale požehnaná naše lidová píseň, která nepřestala být živým pojítkem s duší národní!

A tak zpívá, hraje, hudbou žije celý náš národ; v hudbě život Čechů, jak řekl při poklepu na základní kámen Národního divadla Bedřich Smetana, v němž prvním se geniálně projeví všechny tyto síly a schopnosti. Z prvních činů v novém politickém období let šedesátých bylo zakládání pěveckých a hudebních těles a ideálem už doby předbřeznové, jež bylo nyní možno uskutečnit, samostatné Národní divadlo. Říše tónů je mezinárodní, proto se naše hudba stala národní mnohem později než naše písemnictví; a přece prvního světového umělce nám dala hudba, Bedřicha Smetanu. A umělce zároveň výsostně českého. Rychle a nezadržitelně jsme se rozvíjeli na poli hudebním; celý náš nový život se vtělil do melodií a v několika málo desetiletích jsme měli národní hudbu nejvyšší úrovně. „Soud boží na se národ zve, jenž pěvce své ctít neví, a nejstrašnější kletbou jest, když Bůh odejmul zpěvy“ — náš národ i v nejširších vrstvách vždy ctil své pěvce, naši skladatele a výkonní umělci byli a jsou nejen uctíváni, nýbrž vroucně a z celého srdce milováni, a ta kletba, o níž mluví básník, nikdy nás nestihla, zpěv a hudbu nám Bůh nikdy neodňal, nýbrž dal nám jich a stále dává tolik, kolik je jen možno dát národu milovanému. Vždyť i v nebi, jak zbásnili naši básníci, stále hraje česká muzika. Naše hudba dnes patří světu; patří v první řadě nám, všem vrstvám národa. Proto Kulturní rada Národ. souručenství pořádá Český hudební máj, který dnes zahajujeme s přáním, aby to, co vytvořili a tvoří naši hu-

Bedřich Smetana: V hudbě život Čechů.

Plakát k akci Kulturní rady „Český hudební máj“ podle návrhu Jos. Muziky.

dební mistři, proniklo do všech našich krajů, do nejmenších vesnic a samot jako poselství národní duše a nesmrtelné krásy, která se z národní duše zrodila. To všechno, co uslyšíme dnes a budeme slyšet celý květen, je naše! To jsme vytvořili my! V té kráse žijeme a vždy budeme žít, my, celý národ a každý jednotlivec.

Poslouchá naše vlast. Je to ona, Smetanova „Má vlast“, jež mluví z přivalu melodií, kterému se pokorně a hrdě vzdáme. Co je v nich všechno? „Píseň česká, sladce znívá, v chrámu Páně když se zpívá; píseň česká sladce znívá, dívka když o lásce zpívá; píseň česká libě znívá, když společně se zazpívá; píseň česká srdce jímá, brzy proudí, brzy hřímá, někdy lahodou oplývá, jindy žalem se odívá, nejvřejeji ale znívá, lásku k vlasti když rozhrívá!“

ČESKÝ HUDEBNÍ MÁJ

Otakar Šourek

V těchto dnech pozdraví nás z veřejných návštěvních ploch výrazná reprodukce Myslbekovy krásné studie k soše „Hudba“ s připojeným heslem „Český hudební máj“ a s nadepsaným mottem „V hudbě život Čechů“. To Kulturní rada Národního souručenství oznámí symbolicky celé české veřejnosti, že měsíc květen, odedávna tradiční měsíc

Jana Ev. Koželuha, V. Haana, Kaj. Vogla, V. V. Maška, Jos. Myslivečka ... Mnohá z jejich skladeb se dochovala zásluhou starých kantorů, kteří si ji zbožně opsali a své jméno tak zvčnili. Však také v sousedství církevních skladatelů rozvíjí se obraz kantorské tvořivosti. Vděčně tu vzpomeneme skladatele a varhaníka Ondřeje Horníka (zemř. 1917), jehož zásluhou byla většina těchto vzácností sebrána a Národnímu museu darována.

Kantoři tvoří přechod k hudbě nástrojové, již velcí emigranti Bendové, Jan V. Stamic a Jos. Mysliveček dali vývojové popudy hudbě světové. A k nim se poji Václav Štych, Fr. Kocvara, Jos. Kohout, Fr. Dušek (s Josefínou, přítelkyní Mozartovou), Koželuhové, Fr. Louska, B. Žák, V. Pichl, Ant. Bečvářovský, Vraničtí, J. Vaňhal, J. Kuchař — jejichž díla vyšla ve všech nakladatelstvích Evropy. U znalce dějin hudby vyvolají tyto památky steré asociace. Osmnáctému století podává ruku století devatenácté — církevní skladatelé od Jana Vításky až po Jos. Förstra a Fr. Zd. Skuherského, svěští skladatelé od světového Jana Lad. Dusíka a Ant. Rejchy až po domácího V. J. Tomáška a L. E. Měchuru. Jsme již v období obrozenského ruchu, v období procitlé lásky k českému slovu, písni a čtvero- zpěvu: u Rybovy rozkošné písne „Spi, má zlatá, boubelatá“ (s litografií Jos. Navrátila), u skladeb F. M. Knížete, Jos. Th. Krova (jehož píseň Těšme se blahou nadějí parafrázoval sám Liszt!), Al. Jelena, Fr. Škroupa, nad jehož vavřínem ověncenou partiturou „Kde domov můj“ se pozastavíme v tichých vzpomínkách.

Čím blíže se šineme k vitrinám Smetanovým, Dvořákovým, Fibichovým a jejich vrstevníků, tím je nám jasnější, že jejich příchod připravovali mnozí, přemnozí, že nejsou zjevy osamocené, strmé velikosti. Naopak, jakoby měli dvojí tvář římského boha. Jednu upírají k minulosti, vlídně kynouce kantorům a českým muzikantům všech cechů a působišť, druhou obračejí k budoucnosti, pozdravující příští generace. Jsou jen zlatým článkem v řetěze, který kovovým objetím svírá tvořivý český národ.